

С.А. БАЛЮКУ — 70

Відомому вченому в галузі ґрунтознавства, агроєкології зрошуваних і солонцевих ґрунтів, охорони та родючості ґрунтів, екологічного нормування, доктору сільськогосподарських наук, професору, академіку НААН Святославу Антоновичу Балюку виповнилося 70 років.

Народився Святослав Антонович 27 серпня 1946 р. на станції Віледь Вілегодського р-ну Архангельської обл. (Росія). У 1973 р. закінчив Харківський сільськогосподарський інститут імені В.В. Докучаєва (нині Харківський національний університет імені В.В. Докучаєва), факультет «Агрохімія і ґрунтознавство» та отримав кваліфікацію ученого агронома агрохіміка-ґрунтознавця.

Свою трудову біографію С.А. Балюк розпочав з 1967 р. у Національному науковому центрі «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського», де працює й дотепер. Він пройшов шлях від лаборанта до директора, не оминаючи проміжних сходинок: молодший, старший, провідний науковий співробітник (1978–1991), завідувач лабораторії (1991–2000), заступник директора із стандартизації і метрології (2000–2003), заступник директора з наукової роботи (2003–2008), з 2008 р. — директор. У 1979 р. С.А. Балюк захистив кандидатську, а в 1996 р. — докторську дисертацію. Вчене звання — професор присвоєно С.А. Балюку у 2002 р., у 2007 р. його обрано академіком НААН.

Наукова діяльність ученого присвячена розв'язанню актуальних проблем раціонального використання та охорони ґрунтів, управління їхньою родючістю, встановленню сучасних природних та антропогенних процесів еволюції ґрунтів за зрошення, агроєкологічному моніторингу, розробленню наукових основ екологічного нормування антропогенних навантажень на ґрунтовий покрив, стандартизації і метрології в галузі ґрунтознавства, агрохімії та охорони ґрунтів. Святослав Антонович є провідним ученим у галузі меліоративного ґрунтознавства, агроєкології зрошуваних і солонцевих земель, охорони та родючості ґрунтів, стандартизації і метрології, фундатором сучасного еколого-агромеліоративного ґрунтознавства. Ним установлено закономірні зв'язки між властивостями ґрунту, складом та якістю поливних вод і меліоративним станом земель, визначено критерії та показники оцінки еколого-агромеліоративного стану зрошуваних земель,

якості поливних вод і ґрунтів, діагностичні критерії ступеня деградації зрошуваних ґрунтів, розроблено і введено в дію комплекс нормативних документів щодо організації та ведення еколого-меліоративного моніторингу, одержано узагальнену оцінку агроєкологічного стану зрошуваних земель України.

Результати наукових досліджень С.А. Балюка знайшли широке впровадження у системі Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державного агентства водних ресурсів України, Міністерства екології та природних ресурсів України. Розробки та пропозиції вченого увійшли до складу низки законодавчих актів, Комплексних програм розвитку меліорації земель і розвитку АПК, проекту Національної програми охорони ґрунтів, Державної цільової програми «Великомасштабне обстеження ґрунтового покриву України», Концепції державної програми ведення моніторингу навколишнього природного середовища, Національних доповідей про стан навколишнього природного середовища в Україні, Національної доповіді про стан родючості ґрунтів України, Стратегії збалансованого використання, відтворення й управління ґрунтовими ресурсами України, Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель і опустелюванням та ін. Розробки С.А. Балюка покладено в основу наукового

обґрунтування відновлення та розвитку зрошення у південному регіоні України.

Про результати роботи С.А. Балюк неодноразово доповідав на парламентських слуханнях у Верховній Раді України, у Комітеті Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин. Ним подано Проект Закону України «Про збереження ґрунтів та охорону їх родючості», внесено численні пропозиції до проектів законів, спрямовані на удосконалення ґрунтоохоронного законодавства.

Основні результати наукової діяльності С.А. Балюка опубліковано у понад 640 наукових працях. Він є автором і співавтором 67 книг та 86 брошур і рекомендацій, 17 авторських свідоцтв і винаходів, 124 нормативних документів. За участі Святослава Антоновича у 2015 р. ФАО видано книгу «Світові ґрунтові ресурси». С.А. Балюк — член Міжнародної комісії з іригації і дренажу, Міжнародного союзу ґрунтознавців, Глобального ґрунтового партнерства. Під його керівництвом щороку відбуваються міжнародні конференції, семінари, з'їзди. Він започаткував свою наукову школу, підготувавши 8 кандидатів і 1 доктора наук. Академік НААН С.А. Балюк бере активну участь у підготовці та формуванні спеціалістів і магістрів вищих навчальних закладів — він професор кафедри моніторингу і охорони ґрунтів екологічного факультету Харківського національного університету імені В.М. Каразіна, викладає курс «Охорона ґрунтів». За його участі підготовлено понад 50 дипломних робіт

студентами Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва та Харківського національного університету імені В.М. Каразіна.

С.А. Балюк проводить активну науково-громадську діяльність — він голова вченої ради ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського» та спеціалізованої вченої ради, є членом НТР Держводагентства України, Міжнародної комісії з іригації і дренажу, Консультативної ради при Голові Держводагентства України з питань перспективи розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу України, Координаційної ради з питань відновлення роботи та розвитку зрошувальних систем Мінагрополітики України. Він є Генеральним секретарем Українського товариства ґрунтознавців та агрохіміків, Головою технічного комітету стандартизації — ТК 142 «Ґрунтознавство», керівником секції Проблем розвитку АПК регіону — Північно-східного наукового центру Національної академії наук України, заступником академіка-секретаря Відділення землеробства, меліорації та механізації НААН, керівником 3-го напрямку діяльності Європейського ґрунтового партнерства (Сприяння прикладним ґрунтовим дослідженням) (ФАО), координатором зі співробітництва України з Глобальним ґрунтовим партнерством.

С.А. Балюк багато зробив для підвищення рейтингу ґрунтів у суспільстві, відновлення дії програм з охорони ґрунтів, активізації ґрунтоохоронної діяльності. С.А. Балюк — відповідальний редактор міжвідомчого

тематичного наукового збірника «Агрохімія і ґрунтознавство»; член редколегії журналів «Вісник аграрної науки», «Вісник ХНАУ», «Ґрунтознавство» і «Меліорація та водне господарство». Підтримує творчу співпрацю з науковцями Білорусі, Узбекистану, Казахстану, Молдови, Польщі, Італії, Німеччини й інших країн.

Його наукову діяльність неодноразово відзначено державними, відомчими нагородами та відзнаками: він нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2006), Знаком пошани Міністерства аграрної політики України (2006); почесними відзнаками НААН, Держводгоспу України, Держспоживстандарту України (2006); почесною відзнакою Харківської обласної ради «Слобожанська слава» (2010); ювілейною медаллю «Двадцять років незалежності України» (2011); Грамотою Верховної Ради України «За заслуги перед українським народом» (2013). С.А. Балюк — лауреат Премії НААН «За видатні досягнення в аграрній науці» (2004).

Щиро вітаємо ювіляра, бажаємо міцного здоров'я, щастя, миру, благополуччя та подальших творчих успіхів у науковій і педагогічній діяльності.

**Відділення
землеробства, меліорації
та механізації НААН
Національний науковий
центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії
імені О.Н. Соколовського»**

**Українське
товариство
ґрунтознавців
та агрохіміків**